מחזור ראש השנה ספרד — סדר התרת נדרים

מה שנוהגין בהתרת נדרים לומר אף שמצד הדין כו' כי א"א לפורטם כו', זה אינו מועיל אלא לנדרים ששכח אבל לנדרים שזוכר אותם וצריך להתירם צריך לפרוט הנדר וא"ל אין מתירין לו ודי כשמפרט הנדר לפני אחד מהמתירין. ובתנאי מודעה שאנו מתירין אינו מועיל אלא בנדר שבינו לבין עצמו אבל בנדר שבין אדם לחבירו אינו מועיל:

מבואר בגמרא ובפוסקים שאין שייך שאלת היתר והפרה רק לנדרים ושבועות שאדם נודר או נשבע במה שנוגע לעצמו בלבד כגון אוכל או לא אוכל אישן או לא אישן וכדומה אבל במה שנודר או נשבע לחבירו או לשום מי שמשביעו יהיה מאיזה עם ודת שיהיה אין מועיל שום היתר והפרה ושאלה בעולם:

שְׁמְעוּ נָא רַבּוֹתַי דַּיָּנִים מֻמְחִים, כָּל נֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה אוֹ אִסָּר אוֹ קוֹנָם אוֹ חֵרֶם, שֶׁנָּדַרְתִּי אוֹ נִשְׁבַּעְתִּי בְּהָקִיץ אוֹ בַּחֲלוֹם, אוֹ נִשְׁבַּעְתִּי בַּשֵּׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁאֵינָם נִמְחָקִים וּבְשֵׁם הוי"ה בָּרוּךְ הוּא, וְכָל מִינֵי נְזִירוּת שֶׁקִּבַּלְתִּי עָלַי וַאֲפִלּוּ נְזִירוּת שִׁמְשׁוֹן, וְכָל שׁוּם אִסּוּר, וַאֲפִלּוּ אִסּוּר הֲנָאָה שֶׁאָסַרְתִּי עָלַי אוֹ עַל אֲחֵרִים, בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁל אִסּוּר בֵּין בִּלְשׁוֹן אִסּוּר אוֹ חֵרֶם אוֹ קוֹנָם וְכָל שׁוּם קַבָּלָה אֲפִלּוּ שֶׁל מִצְוָה שֶׁקִּבַּלְתִּי עָלַי, בֵּין בִּלְשׁוֹן נֶדֶר בֵּין בִּלְשׁוֹן נְדָבָה בֵּין בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה בֵּין בִּלְשׁוֹן נְזִירוּת בֵּין בְּכָל לָשׁוֹן, וְגַם הַנַּעֲשֶׂה בִּתְקִיעַת כָּף. בֵּין כָּל נֶדֶר וּבֵין כָּל נְדָבָה, וּבֵין שׁוּם מִנְהָג שֶׁל מִצְוָה שֶׁנָּהַגְתִּי אֶת עַצְמִי וְכָל מוֹצָא שְׂפָתַי שֶׁיָּצָא מִפִּי, אוֹ שֶׁנָּדַרְתִּי וְגָמַרְתִּי בְּלִבִּי לַעֲשׂוֹת שׁוּם מִצְוָה מֵהַמִּצְוֹת, אוֹ אֵיזוֹ הַנְהָגָה טוֹבָה אוֹ אֵיזֶה דָּבָר טוֹב שֶׁנָּהַגְתִּי שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וְלֹא הִתְנֵיתִי שֶׁיְּהֵא בְּלִי נֶדֶר, הֵן דָּבָר שֶׁעָשִׂיתִי עַל עַצְמִי הֵן עַל אֲחֵרִים, הֵן אוֹתָן הַיְדוּעִים לִי הֵן אוֹתָן שֶׁכְּבָר שָׁכַחְתִּי, בְּכֻלְּהוֹן אִתְחָרַטְנָא בְהוֹן מֵעִקָּרָא, וְשׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ אֲנִי מִמַּעֲלַתְכֶם הַתָּרָה עֲלֵיהֶם, כִּי יָרֵאתִי פֶּן אֶכָּשֵׁל וְנִלְכַּדְתִּי חַס וְשָׁלוֹם בַּעֲוֹן נְדָרִים, וּשְׁבוּעוֹת וּנְזִירוּת, וַחֲרָמוֹת וְאִסּוּרִין, וְקוֹנָמוֹת וְהַסְכָּמוֹת. וְאֵין אֲנִי תּוֹהֵא חַס וְשָׁלוֹם עַל קִיּוּם הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים הָהֵם שֶׁעָשִׂיתִי, רַק אֲנִי מִתְחָרֵט עַל קַבָּלַת הָעִנְיָנִים בִּלְשׁוֹן נֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה, אוֹ נְזִירוּת אוֹ אִסּוּר, אוֹ חֵרֶם, אוֹ קוֹנָם, אוֹ הַסְכָּמָה, אוֹ קַבָּלָה בְּלֵב. וּמִתְחָרֵט אֲנִי עַל זֶה שֶׁלֹּא אָמַרְתִּי הִנְנִי עוֹשֶׂה דָּבָר זֶה בְּלִי נֶדֶר וּשְׁבוּעָה, וּנְזִירוּת וְחֵרֶם וְאִסּוּר, וְקוֹנָם וְקַבָּלָה בְּלֵב. לָכֵן אֲנִי שׁוֹאֵל הַתָּרָה בְּכֻלְּהוֹן; וַאֲנִי מִתְחָרֵט עַל כָּל הַנִּזְכָּר, בֵּין אִם הָיוּ הַמַּעֲשִׂים מִדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים בְּמָמוֹן, בֵּין מֵהַדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים בְּגוּף, בֵּין מֵהַדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים אֶל הַנְּשָׁמָה, בְּכֻלְּהוֹן אֲנִי מִתְחָרֵט, עַל לְשׁוֹן נֶדֶר וּשְׁבוּעָה וּנְזִירוּת וְאִסּוּר וְחֵרֶם וְקוֹנָם וְקַבָּלָה בְּלֵב. וְהִנֵּה מִצַּד הַדִּין, הַמִּתְחָרֵט וְהַמְבַקֵּשׁ הַתָּרָה, צָרִיךְ לְפָרוֹט הַנֶּדֶר, אַךְ דְּעוּ נָא רַבּוֹתַי, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְפוֹרְטָם, כִּי רַבִּים הֵם. וְאֵין אֲנִי מְבַקֵּשׁ הַתָּרָה עַל אוֹתָם הַנְּדָרִים שֶׁאֵין לְהַתִּיר אוֹתָם, עַל כֵּן יִהְיוּ נָא בְּעֵינֵיכֶם כְּאִלּוּ הָיִיתִי פּוֹרְטָם:

והמתירים משיבים לו ג"פ בלשון זה:

הַכֹּל יִהְיוּ מֻתָּרִים לָךְ, הַכֹּל מְחוּלִים לָךְ, הַכֹּל שְׁרוּיִם לָךְ; אֵין כַּאן לֹא נֶדֶר, וְלֹא שְׁבוּעָה, וְלֹא נְזִירוּת, וְלֹא חֵרֶם, וְלֹא אִסּוּר וְלֹא קוֹנָם וְלֹא נִדּוּי, וְלֹא שַׁמְתָּא, וְלֹא אָרוּר. אֲבָל יֵשׁ כַּאן מְחִילָה סְלִיחָה וְכַפָּרָה. וּכְשֵׁם שֶׁמַּתִּירִים הַבֵּית דִּין שֶׁל מַטָּה כַּךְ יִהְיוּ מֻתָּרִים מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה:

ואחר כך מוסר מודעה לפניהם ויאמר בלשון הזה:

הֲרֵי אֲנִי מוֹסֵר מוּדָעָה לִפְנֵיכֶם וַאֲנִי מְבַטֵּל מִכַּאן וּלְהַבָּא כָּל הַנְּדָרִים וְכָל שְׁבוּעוֹת וּנְזִירוּת וְאִסּוּרִין וְקוֹנָמוֹת וַחֲרָמוֹת וְהַסְכָּמוֹת וְקַבָּלָה בְּלֵב שֶׁאֲקַבֵּל עָלַי בְּעַצְמִי. הֵן בְּהָקִיץ הֵן בַּחֲלוֹם חוּץ מִנִּדְרֵי תַּעֲנִית בְּשָׁעַת מִנְחָה. וּבְאִם שֶׁאֶשְׁכַּח לִתְנַאי מוּדָעָה הַזֹּאת וְאֶדֹּר מֵהַיּוֹם עוֹד, מֵעַתָּה אֲנִי מִתְחָרֵט עֲלֵיהֶם וּמַתְנֶה עֲלֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּן בְּטֵלִין וּמְבָטָּלִין לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּמִין וְלָא יְהוֹן חָלִין כְּלָל וּכְלָל בְּכָלָּן אִתְחֲרַטְנָא בְהוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בדמעות שליש ליחד קוב"ה ושכינתיה יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁכָּל הַקְּלָלוֹת וְהָאֲרוּרִים וְהַנִּדּוּיִם וְהַנִּזּוּפִים וְהַחֲרָמוֹת וְהַשַּׁמְּתוֹת שֶׁקִּלַּלְתִּי אוֹ שֶׁאָרַרְתִּי אוֹ שֶׁנִּדֵּיתִי אוֹ שֶׁהֶחֱרַמְתִּי אוֹ שֶׁשַּׁמֹּתִי אֶת עַצְמִי אוֹ אֶת אִשְׁתִּי אוֹ אֶת בְּנֵי בֵיתִי אוֹ אֶת אַחֵרִים אֲשֶׁר מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. אוֹ אֲחֵרִים שֶׁקִּלְלוּ אוֹ שֶׁנִּדּוּ אוֹ שֶׁהֶחֱרִימוּ אוֹ שֶׁשַּׁמְּתוּ אוֹתִי אוֹ אֶת אִשְׁתִּי אוֹ אֶת זַרְעִי אוֹ אֶת בְּנֵי בֵיתִי. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, שֶׁאַל יִשְׁלְטוּ בָנוּ וְאַל יַעֲשׂוּ רשָׁם, וְכָל הַקְּלָלוֹת יִתְהַפְּכוּ עָלֵינוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה כְּדִכְתִיב וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

ואחר כך העדה הקדושה יחזרו ויאמרו לו ג"פ בלשון הזה:

כָּלָם מְתָּרִים לָךְ, כָּלָם שְׁרוּיִים לָךְ, כָּלָם מְחוּלִים לָךְ, כְּשֵׁם שֶׁאֲנַחְנוּ מַתִּירִים לָךְ בְּבֵית דִּין שֶׁל מַטָּה, כָּךְ יְהִיוּ מְתָּרִים מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה, וְכָל הַקְּלָלוֹת יִתְהַפְּכוּ עָלֵינוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה כְּדִכְתִיב וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

נוסח מסירת מודעה (מספר עבודת הקודש)

הֲרֵינִי מוֹסֵר מוּדָעָה לִפְנֵיכֶם שֶׁכָּל מַחֲשָׁבָה רָעָה וְהִרְהוּר רָע וּרְעוּתָא דִּלְבָּא אִם יַעֲלֶה בְּלִבִּי וּמוֹחִי וּבִפְרַט בְּעֵת הַתְּפִילָה וְתַלְמוּד תּוֹרָה בְּאֵיזֶה צַד וְאוֹפָן שֶׁאֵינוֹ לְכָבוֹד וְרָצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, מֵעַכְשָׁיו אֲנִי מְבַטֵּל אוֹתָן מַחֲשָׁבוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וּרְעוּתָא דִּלְבָּא אֲשֶׁר הֵם נֶגֶד רָצוֹן קוּבְ"ה בִּטוּל גָּמוּר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם אֲדַבֵּר אֵיזֶה דִּבּוּר רָע וְאִסּוּר מֵעַכְשָׁיו יִהְיוּ הַכֹּל בְּטֵלִים וּמְבָטָּלִים. וְעַתָּה אֲנִי מְגַלֶּה דַּעְתִּי וּרְצוֹנִי בְּכָל לִבִּי כִּי רְצוֹנִי וּמַאֲוַיַּי וְכַוָּנָתִי לַעֲבוֹד אֶת בּוֹרְאֵנוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבוֹדָה שְׁלֵימָה עֲבוֹדָה תַּמָּה בְּמַחֲשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה וְיִרְאָה וְאַהֲבָה וְשִׂמְחָה כַּדָּת מַה לַּעֲשׂוֹת, וְכָל מַחֲשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁהֵם נֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ מֵעַכְשָׁיו בְּטֵלִים וּמְבוּטָּלִים כִּי הֵם מִצַּד יֵצֶר הָרָע וְהַכֹּל הָבֶל, בְּאוֹפָן שֶׁכָּל עֲבוֹדָתֵנוּ לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּמַחֲשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה הַכֹּל הוּא לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו דַּוְקָא בְּלִי שׂוּם פְּנִיָּה כְּלָל וְעִיקָר, הַכֹּל הוּא לְשֵׁם יִחוּד קוּבְ"ה בְּדָחִילוּ וְרַחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֵד שֵׁם י"ה בְּו"ה בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, לְדַעַת רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וּלְדַעַת רַבֵּנוּ יִצְחָק לוּרְיָא אַשְׁכְּנַזִי. הַמָּקוֹם בְּרַחֲמָיו יַעֲזְרֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: